

## **Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej w 2010 roku**

### **Sytuacja ekonomiczna w 2010 roku i na początku 2011 roku**

Rok 2010 był dla krajów wysoko rozwiniętych okresem powolnego wzrostu po uprzednim kryzysie finansowym i załamaniu w sferze realnej.

Ogromne pakiety stymulujące w krajach wysoko rozwiniętych, realizowane za pomocą polityki fiskalnej (ulgi podatkowe, dopłaty do nowych aut, dotacje i dopłaty do kredytów) oraz polityki pieniężnej (bezprecedensowo niskie, w wielu krajach realnie ujemne stopy procentowe banków centralnych), przyniosły efekty w postaci pobudzenia wzrostu.

Podstawowym wyzwaniem dla rządów i banków centralnych państw rozwiniętych w 2011 roku będzie stopniowe wygaszanie pakietów stymulujących i związane z tym stabilizowanie finansów publicznych, w taki sposób aby nie zdusić odradzającego się wzrostu gospodarczego.

Również polska gospodarka silnie powiązana z krwiobiegiem światowej ekonomii zamknęła rok 2010 z wynikami lepszymi od prognozowanych w I połowie roku. Sytuacja na tle strefy euro i krajów regionu prezentuje się korzystnie. Zjawiskom kryzysowym, które dotarły do Polski z pewnym opóźnieniem, nie towarzyszyły gwałtowne dostosowania mechanizmów rynkowych na poziomie przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. W warunkach krajowych problemy na światowych rynkach finansowych odzwierciedlał w czasie rzeczywistym indeks główny Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych, który spadł z poziomu ponad 65 tysięcy punktów w lipcu 2007 roku do poziomu poniżej 25 tysięcy punktów w pierwszym kwartale 2009 roku. W sferze realnej wyhamowanie dynamiki PKB przyszło ze znacznym opóźnieniem i miało miejsce dopiero w drugiej połowie 2008 i w 2009 roku. Może to być związane z peryferyjnością polskiej gospodarki względem centrów światowych, ale też ze splotem sprzyjających okoliczności, w których Polska weszła w światowy kryzys (rozpędzona gospodarka wspierana dużymi transferami środków pomocowych Unii Europejskiej na inwestycje publiczne).

Wzrost PKB w całym 2010 roku wyniósł wedle szacunków GUS 3,8%, a w samym IV kwartale prawdopodobnie 4,3%. Głównym czynnikiem wzrostu był popyt wewnętrzny. Produkcja przemysłowa w 2010 roku wzrosła o 9,7%. Wartość eksportu liczonego wedle cen bieżących wyniosła 117,4 miliarda euro i była wyższa o 19,5% niż w roku 2009. Import wyniósł 130,9 miliarda euro i wzrósł o 21,7%. Ujemne saldo obrotów towarowych wyniosło 13,5 miliarda euro. Jednocześnie saldo na rachunku obrotów bieżących pogorszył niższy niż w 2009 roku napływ inwestycji bezpośrednich.

Inflacja CPI w roku 2010 wyniosła 2,6%. W okresie I – XII 2010 roku przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 0,8% w stosunku do roku poprzedniego. Stopa bezrobocia w grudniu 2010 ukształtowała się na poziomie 12,3%. Realne wynagrodzenia w gospodarce wzrosły nieznacznie. W okresie I-XI 2010 roku dochody budżetu państwa wyniosły 226,9 miliarda złotych, zaś wydatki 269,5 miliarda złotych. Deficyt wyniósł 42,6 miliarda złotych. Rada Polityki Pieniężnej na przestrzeni roku 2010 nie podnosiła stóp procentowych. Pierwsza podwyżka miała miejsce na początku roku 2011.

Rok 2010 przyniósł aprecjację polskiej waluty. Było to efektem relatywnie korzystnej sytuacji gospodarczej Polski na tle innych rynków i związanego z tym napływu inwestycji portfelowych do Polski.

Prognozy różnych ośrodków: OECD, MFW, Banku Światowego, Komisji Europejskiej, Ministerstwa Finansów, NBP mówią o wzroście PKB w Polsce w 2011 roku od 3 do nawet

ponad 4%. Projekcja inflacji i PKB wykonana przez NBP i uwzględniana przy podejmowaniu decyzji o stopach procentowych, zakłada wzrost w paśmie od 3,3 do 5,9%.

Prognozy w tym zakresie są więc niejednoznaczne. Z jednej strony optymizmem napawa fakt wysokiej dynamiki gospodarczej u najistotniejszego partnera Polski w UE tj. Niemiec. Z drugiej nadal niepewna pozostaje sytuacja państw o największych w UE problemach fiskalnych i zadłużeniu. Ewentualna niewypłacalność któregoś z nich zagroziłaby stabilności strefy Euro i dynamice PKB w całej Europie, w tym w Polsce.

Tak więc, przeszkodą dla zrealizowania optymistycznej prognozy wzrostu może okazać się spadek dynamiki w Europie Zachodniej, Strefie EURO, czyli u największych odbiorców polskich produktów (do krajów UE sprzedawane jest 76% polskiego eksportu). Może to zaowocować zmniejszeniem wkładu eksportu netto do polskiego PKB. W związku z perspektywami wymiany handlowej pozostają pozostałe składniki rachunku PKB tj. konsumpcja i inwestycje. Czwarty składnik tj. wydatki rządu w 2011 roku pozostaje w części majątkowej silnie determinowany dostępnymi funduszami UE. Natomiast skuteczne ich wydatkowanie nakreśla dodatkowo potrzeby pożyczkowe państwa.

Po pierwszych miesiącach 2011 roku widać, że inflacja w roku bieżącym może przekraczać cel inflacyjny w stopniu wyższym niż to było widoczne w 2010 roku. Może to skutkować zaostrzeniem polityki pieniężnej przez Radę Polityki Pieniężnej. Trudno precyzyjnie przewidzieć skalę wzrostu stóp. Należy jednak przyjąć możliwość dwóch/trzech podwyżek o 0,25 punktu procentowego każda. Potwierdza to decyzja Rady Polityki Pieniężnej z 19 stycznia bieżącego roku.

Jednocześnie można założyć nieznaczny wzrost stóp rynkowych (WIBOR/WIBID) wzięwszy pod uwagę wysokie potrzeby pożyczkowe państwa i związaną z tym emisję w roku 2011 kilkudziesięciu miliardów PLN długu publicznego netto.

Czynniki mikroekonomiczne w 2011 roku to:

1. zacieśnienie zasad kredytowania gospodarstw domowych
2. silna walka o klienta z sektora samorządów terytorialnych
3. znaczne problemy kilku dużych ostrowskich przedsiębiorstw

Zakładany relatywnie dobry wzrost gospodarczy w roku 2011 i umiarkowane bezrobocie skłaniają do przekonania, że plany Banku na rok 2011 powinny zawierać około średnich wzrostów sektora banków spółdzielczych w roku 2010. Należy jednak brać pod uwagę czynniki mikroekonomiczne, które hamować będą rozwój w roku przyszłym.

### **Rozwój Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej na tle sektora oraz przewidywana sytuacja w tym zakresie. Główne rodzaje ryzyka**

	BS Maz	Ostrów	Sektor BS	Sektor komercyjny	Oddziały zagr. instytucji kredytowych
Suma bilansowa		17,09%	14,16%	9,90%	-1,8%
Depozyty sektora niefinansowego w ujęciu bilansowym		16,96%	17,72%	8,47%	14%
Depozyty sektora rządowego oraz samorządowego w ujęciu bilansowym		-8,76%	-3,89%	2,87%	-12,6%
Kredyty sektora niefinansowego netto		15,27%	9,39%	9,53%	-1,44%

Kredyty sektora rządowego i samorządowego netto	66,14%	24,80%	32,40%	-41,66%	
Wynik z działalności bankowej	26,58%	9,94%	7,62%	-9,39%	
Wynik z odsetek	29,60%	12,45%	19,17%	-18,34%	
Przychody z tytułu prowizji	4,73%	3,40%	6,90%	10,33%	
Koszty prowizji	-42,23%	-8,33%	-4,25%	-2,69%	
Koszty działania banku	3,35%	5,64%	2,60%	2,30%	
Wynik działalności operacyjnej	26,94%	10,47%	47,41%		Strata 122 mln PLN wobec straty 8 mln PLN za 2009 rok
Zysk netto	27,88%	8,94%	45,07%		Strata 135 mln PLN wobec straty 27 mln PLN za 2009 rok
Współczynnik wypłacalności - zmiana	13,44% wobec 14,69% na koniec 2009 roku	13,57% wobec 13,37% na koniec 2009 roku	13,83% wobec 13,28% na koniec 2009 roku		Brak danych Oddział nie wylicza i nie ujawnia współczynnika

BS Ostrów Mazowiecka na tle sektora. Zmiana wybranych wielkości bilansu oraz rachunku wyników w 2010 roku<sup>1</sup>

#### Główne wnioski:

1. Bank odnotował porównywalny z sektorem spółdzielczym przyrost sumy bilansowej oraz depozytów. W sektorze komercyjnym te wielkości przyrastały wolniej.
2. Bank rozwijał akcję kredytową zdecydowanie szybciej niż sektor spółdzielczy oraz komercyjny.
3. Bank zdecydowanie poprawił wynik z działalności bankowej na co w zasadniczej mierze złożył się silny przyrost wyniku z tytułu odsetek. Ten rósł ze względu na przyrost portfela kredytowego, stosowanie nieznacznie wyższych marż przy kredytach, a także przez nieznaczne obniżenie kosztu pozyskania pieniądza tj. oprocentowania depozytów. Wysokość stawek referencyjnych WIBOR ustabilizowała się w 2010 roku na niskim poziomie (średni WIBOR 3M w roku 2010 wyniósł 3,94% wobec 4,41% w roku 2009 oraz 6,36% w 2008 roku). Pomimo niskiego poziomu WIBOR w roku 2010 wykazywał on dużą stabilność, co oszczędziło Bankowi sytuacji z 2009 roku, na przestrzeni którego WIBOR drastycznie spadał za czym nie nadążała obniżka kosztu pozyskania pieniądza (trwała wówczas tzw. wojna depozytowa). Bank analizuje **ryzyko stopy procentowej** miesięcznie w celu dopasowania polityki cenowej oraz struktury aktywów i pasywów do panujących warunków w tym zakresie.

<sup>1</sup> opracowanie własne na podstawie danych KNF (porównanie pozycji bilansu na koniec 2010 roku do stanu na koniec 2009 roku oraz w przypadku z rachunku wyników – wielkości osiągniętych na przestrzeni 2010 roku do osiągniętych w 2009 roku)



Stopa WIBOR 3M od 1 stycznia 2008 do 31 grudnia 2010 roku

4. Bank utrzymał w ryzach koszty działania. Obniżył zdecydowanie koszty prowizji, co było przede wszystkim efektem zmiany zrzeczenia.
5. Powyższe przyczyny pozwoliły osiągnąć wynik brutto i netto zdecydowanie wyższy niż w roku 2009.

Bank w całym 2010 roku utrzymywał **ryzyko płynności** na niskim poziomie, w tym nadzorcze miary płynności na poziomie zdecydowanie wyższym niż wartości minimalne ustalone przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Na dzień 31.12.2010 roku miary płynności w Banku ukształtowały się na poziomie zbliżonym do średnich dla całego sektora bankowego (banków o sumie bilansowej wyższej niż 200 milionów złotych).

Miara <sup>2</sup>	M2	M3	M4
BS Ostrów Mazowiecka	1,75	4,84	1,21
Sektor bankowy ogółem	1,54	4,96	1,21

Jednocześnie na dzień 31 grudnia 2010 roku depozyty pokrywały kredyty w 124,35%. Bank wykazuje nadpłynność finansową, a wolne środki lokuje w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

Dla porównania różnica depozytów i kredytów w sektorze bankowym ogółem jest ujemna. Wpływ na to ma przede wszystkim przewaga udzielonych kredytów nad zebranymi depozytami w bankowości komercyjnej oraz oddziałach zagranicznych instytucji kredytowych podczas, gdy bankowość spółdzielcza, jako całość wykazuje znaczną nadpłynność. Jest to wyrazem bardziej konserwatywnego podejścia do zarządzania działalnością bankową w bankach spółdzielczych, ale też zaufania klientów do tej części

<sup>2</sup> Miara M2 dotyczy płynności krótkoterminowej i dostarcza informacji o tym, w jakim stopniu niestabilna część depozytów pokryta jest najbardziej płynnymi aktywami. Miara M3 informuje o tym, w jakim stopniu fundusze własne Banku pokrywają majątek trwały. Obrazuje tym samym wielkość funduszy własnych, które mogą być zaangażowane w finansowanie aktywów przychodowych. Miara M4 dotyczy płynności długoterminowej i dostarcza wiedzy na temat tego, w jakim stopniu majątek trwały Banku oraz aktywa o ograniczonej płynności (kredyty) pokryte są funduszami własnymi oraz stabilną częścią bazy depozytowej. Minimalna wartość wszystkich trzech miar wynosi 1.

krajowej bankowości. Różnica pomiędzy depozytami i kredytami w poszczególnych częściach sektora bankowego przedstawiała się następująco:

Banki komercyjne	- 90 miliardów PLN
Oddziały zagranicznych instytucji kredytowych	- 16,9 miliarda PLN
Bankowość spółdzielcza	16,8 miliarda PLN

Bank analizuje ryzyko płynności codziennie w zakresie nadzorczych miar płynności oraz kontroli przepływów pieniężnych. Co miesiąc płynność poddawana jest analizie kompleksowej. Główne sposoby redukcji ryzyka płynności to kształtowanie odpowiedniej struktury aktywów z adekwatnym buforem płynności oraz działania na rzecz budowania trwałych relacji z klientami, co sprzyja wysokiej stabilności depozytów.

Bank utrzymywał **ryzyko kredytowe** na umiarkowanym poziomie. Wskaźnik kredytów zagrożonych wyniósł na koniec 2010 roku 2,24%. Dla porównania ogółem w bankach zrzeszonych z BPS ukształtował się on na poziomie 4,17% zaś w bankowości komercyjnej wskaźnik przekraczał 8%.

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Minimalizowaniu ryzyka kredytowego służy system zarządzania nim. Na system składają się procedury kredytowe (regulaminy i instrukcje), podział kompetencji w podejmowaniu decyzji kredytowych. Służą temu również przyjęte limity ograniczające ryzyko kredytowe, a dotyczące koncentracji zaangażowań wobec jednego klienta bądź klientów powiązanych, koncentracji zaangażowań w branży gospodarki, a także koncentracji w te same rodzaje zabezpieczeń. Ryzyko kredytowe klienta oceniane jest w zależności od kwoty kredytu przez inspektorów kredytowych. Rolę opiniodawczą pełni Komitet Kredytowy, na który trafiają wnioski o kredyty przekraczające 400 000 złotych. Ryzyko kredytowe Banku raportowane jest Zarządowi w okresach miesięcznych, a Radzie Nadzorczej w okresach kwartalnych. Znaczną rolę w redukcji ryzyka kredytowego pełni również dostęp do zewnętrznych baz danych tj. Biura Informacji Kredytowej, Biura Informacji Gospodarczej Infomonitor oraz Krajowego Rejestru Długów.

Zarząd Banku przygotował i wdrożył pakiet uregulowań związanych z wejściem w życie w 2010 roku Rekomendacji T normującej zasady zarządzania portfelem kredytów detalicznych. Rekomendacja T Komisji Nadzoru Finansowego wpłynie na ograniczenie kredytowania klientów z niższymi dochodami

Obserwowane są prace nad nowymi zasadami adekwatności kapitałowej (Bazyilea III) i rozpatrywany jest możliwy wpływ tych uregulowań na politykę kredytową Banku.

Bank w sposób ciągły doskonali system zarządzania **ryzykiem operacyjnym**. Zarówno w sferze uregulowań, jak i rozwiązań technologicznych.

Jako procesy kluczowe bank wyodrębnia:

- realizowanie zleceń klientów – gotówkowych i bezgotówkowych;
- wpłaty i wypłaty na rachunki klientów;
- kredytowanie.

Proces krytyczny wyodrębniony przez bank to przede wszystkim funkcjonowanie bazy danych ORACLE i udostępnianie jej zawartości użytkownikom systemu w celu obsługi klientów w podstawowym zakresie (dokonywanie wpłat i wypłat, realizowanie poleceń przelewów).

W związku z powyższym za zasoby krytyczne uznaje się:

- funkcjonujące przyłącze energetyczne, agregat prądowórczy, UPS,

- zawartość baz danych,
- serwer główny,
- sieć wewnętrzną zapewniającą działanie systemu w głównej lokalizacji (Centrala, Oddział w Ostrowi Mazowieckiej)

jako zasób krytyczny, bank uznaje również zespół pracowników zdolnych do podtrzymania wymienionych procesów krytycznych.

W zakresie doskonalenia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym na przestrzeni 2010 roku przeprowadzono następujące działania:

- poprawa bezpieczeństwa serwerowni poprzez zainstalowanie czujników dymu i temperatury informujących o zagrożeniu sms-ami wysyłanymi do Informatyków; oraz poprzez usunięcie z serwerowni materiałów łatwopalnych,
- zainstalowanie dodatkowej klimatyzacji w serwerowni głównej, która zabezpiecza pracę serwerów w optymalnych warunkach w przypadku awarii pierwszego klimatyzatora,
- wdrożenie konsoli administracyjnej ochrony antywirusowej, która pozwala na ciągle monitorowanie zabezpieczenia komputerów,
- aktualizacja oprogramowania urządzeń sieciowych, co w znacznym stopniu poprawiło bezpieczeństwo przesyłania danych,
- poprawa praktyki w zakresie testowania rozwiązań awaryjnych: agregatu prądotwórczego, jakości danych zawartych w kopiach bezpieczeństwa, testowania backupu (zapasowej łączności z oddziałami),
- poprawa bezpieczeństwa wykonywanej kopii zapasowej poprzez wymianę na nowy serwer MED. (serwer bazy danych ORACLE),
- wprowadzenie polityki bezpieczeństwa informacji,
- wdrożenie procedury klasyfikującej rodzaje tajemnicy w Banku oraz porządkującej zasady postępowania z nimi,

### **Struktura bilansu i rachunku wyników Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej na tle sektora banków spółdzielczych i komercyjnych**

Suma bilansowa obrazująca skalę działania i ogół środków pozostających w zarządzaniu Banku, na koniec 2010 roku po raz pierwszy przekroczyła 0,5 miliarda złotych i wyniosła 506 milionów złotych. Wzrosła o 17% w stosunku do końca roku 2009. W aktywach Banku dominowały kredyty (w ujęciu bilansowym) dla sektora niefinansowego i Jednostek Samorządu Terytorialnego, które łącznie stanowiły 342,4 miliona złotych i 67,66% sumy bilansowej. Drugą istotną pozycją aktywów były należności od sektora finansowego, co w przypadku Banku oznaczało lokaty (wolne środki) utrzymywane w banku zrzeczającym, stanowiące główne zabezpieczenie płynności Banku. Na koniec roku 2010 wyniosły one 144,2 miliona złotych i stanowiły 28,5% sumy bilansowej.

Taka struktura aktywów przychodowych najistotniejsze znaczenie przypisuje zarządzaniu i metodom redukcji ryzyka kredytowego, odnoszącego się do poszczególnych portfeli oraz pojedynczych ekspozycji. Zarządzanie i redukcja ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym oraz pojedynczej ekspozycji zostało scharakteryzowane wcześniej.

W pasywach czyli źródłach finansowania aktywnej działalności Banku dominowała **baza depozytowa (zobowiązania wobec podmiotów niefinansowych oraz sektora budżetowego) wynosząca w ujęciu bilansowym 421,4 miliona złotych**. Baza depozytowa odznaczała się wysoką stabilnością tj. niskimi wahaniami jej stanu oraz stałym trendem wzrostowym.

Znacznym źródłem finansowania działalności przychodowej Banku były **fundusze własne ujmowane w wyliczeniu współczynnika wypłacalności** (prawie w 100% podstawowe), które wyniosły na koniec 2010 roku **50,4 miliona złotych**, z czego fundusz udziałowy stanowił 18,2% tj. 9,2 miliona złotych i dzielił się pomiędzy 1.946 członków. Oznacza to, że średnia wartość udziału wyniosła 4 744 złotych, przy wartości statutowej 260 złotych. Kwotę 3,88 miliona złotych stanowiły fundusz ogólnego ryzyka bankowego i z aktualizacji wyceny. Resztę tj. 33,8 miliona złotych tj. 67% funduszy własnych stanowił kapitał (fundusz) zasobowy budowany poprzez odpisy z zysku osiąganego w poszczególnych latach. 3,5 miliona złotych w funduszach własnych branych do współczynnika wypłacalności pochodziło z bieżącego zysku roku 2010 na podstawie dokonanej uprzednio częściowej weryfikacji sprawozdania finansowego za trzy kwartały roku 2010.

**Taka struktura aktywów i źródeł ich finansowania pozwalała zachować komfortową sytuację, jeżeli chodzi o adekwatność kapitałową oraz płynność. Współczynnik wypłacalności Banku na koniec roku wyniósł 13,44%**, przy uznawanym za optymalny mieszczącym się w przedziale pomiędzy 12% i 15%.

Bank prowadził zrównoważoną politykę handlową. W ujęciu kwotowym rok 2010 przyniósł wzrost kredytów o 55,8 miliona złotych oraz wzrost depozytów o 56,2 miliony złotych. Priorytetem zarządu Banku jest zrównoważony rozwój głównych pozycji bilansu, pozwalający unikać napięć kapitałowych czy płynnościowych.

Stabilny rozwój na przestrzeni ostatnich pięciu lat przedstawia poniższa tabela.

**Podstawowe wyniki (w tys. złotych)**

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2006 (w proc.)
Suma bilansowa	277 126	321 897	379 694	432 137	505 989	182,6%
Fundusze własne	25 714	30 942	33 002	40 000	46 912	182,5%
Kredyty netto	180 715	230 039	258 818	288 035	342 377	189,5%
Depozyty w ujęciu bilansowym	242 574	281 667	330 924	379 780	444 829	183,4%
Zysk brutto	4 771	5 819	9 299	7 035	8 930	187,2%

Aktywna polityka handlowa w roku 2010 i bieżącym była możliwa między innymi dzięki podejściu banków zrzeszających, które zaoferowały relatywnie atrakcyjne stawki na lokaty BS o dłuższych terminach, zachęcając jednocześnie banki spółdzielcze do aktywnych zachowań rynkowych, które w tym przypadku oznaczają absorpcję nowych środków depozytowych z rynków lokalnych i tym samym zwiększanie udziału rynkowego.

Depozyty stabilne stanowią podstawowe źródło finansowania działalności Banku. Bank obecnie podejmuje skuteczne działania na rzecz zwiększenia stabilności bazy, co przejawia się konwersją sald depozytów bieżących w depozyty terminowe na przestrzeni stycznia i lutego 2011 roku. Środki udało się zatrzymać poprzez właściwą politykę cenową oraz kształtowanie odpowiednich relacji z Klientami. Te działania pociągają jednakże potrzebę utrzymania na stosunkowo wysokim poziomie pozycji A3 nadzorczych miar płynności tj. pozostałych transakcji zawieranych na hurtowym rynku finansowym. Chodzi tu o bardziej rentowne lokaty w banku zrzeszającym z terminem zapadalności powyżej 30 dni nie zaliczane do aktywów płynnych A1 plus A2.

Z drugiej strony **w dłuższym okresie szybki przyrost depozytów z przelomu roku 2010 i 2011 znajdzie odzwierciedlenie we współczynniku osadu** i tym samym we wzroście środków obcych stabilnych i spadku niestabilnych, ujmowanych w nadzorczym rachunku płynności.

Jeżeli chodzi o strukturę podmiotową naszych Klientów to portfel kredytowy Banku dzieli się w sposób podobny od długiego już czasu po około 30% pomiędzy rolników, przedsiębiorców oraz konsumentów (kredyty gotówkowe i mieszkaniowe). Mniej niż 10% stanowią kredyty udzielone na inwestycje i bieżące potrzeby samorządów terytorialnych. Obrazuje to miejsko – wiejski charakter naszego Banku, który na koniec 2010 roku prowadził 24,2 tysiąca rachunków bieżących tj. ROR-ów, rachunków przedsiębiorców, instytucji i rolników (w ciągu roku przybyło 958 rachunków).

Przychody odsetkowe Banku w roku 2010 wyniosły 28,6 miliona złotych i były o 18,75% wyższe niż w roku 2009. Koszty odsetkowe Banku wyniosły 12,4 miliona złotych i były o 7% wyższe niż w 2009 roku. Wynik z tytułu prowizji udało się zwiększyć o 13,24%. Wyniósł on 4,45 miliona złotych.

W roku 2010 zahamowany został spadkowy trend stóp procentowych i choć ustabilizowały się one na niskim poziomie to jednak pozwoliły odbudować marżę Banku po niekorzystnym roku 2009, kiedy przy spadającym oprocentowaniu portfela kredytowego, rosły jednocześnie koszty pozyskania depozytów.

Powyższe spowodowało, że wynik na działalności bankowej wyniósł 21 milionów złotych wobec 16,6 miliona złotych w roku 2009 (wzrost o 26,58%). Bank nadal prowadził ostrożną politykę kosztową dzięki czemu koszty działania były jedynie o 3,27% wyższe niż w roku 2009. Rezerwy celowe na kredyty obciążały wynik kwotą 1,8 miliona złotych.

**Wynik finansowy brutto Banku wyniósł 8,9 miliona złotych wobec 7 milionów złotych w roku 2009. Wynik netto wyniósł 7,2 miliona złotych wobec 5,6 miliona w roku 2009. Plany wyznaczone we wszystkich obszarach na rok 2010 zostały wykonane, a osiągnięty wynik stawia Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej w I dziesiątce banków spółdzielczych w kraju oraz na II miejscu w Grupie BPS.**

**Zarząd będzie rekomendował zatrzymanie około 80% nadwyżki bilansowej z przeznaczeniem na powiększenie funduszu zasobowego, a także wypłacenie Członkom godziwej dywidendy w wysokości 10,5% od posiadanych udziałów członkowskich.**

Wyniki uzyskane za styczeń i luty 2011 roku są lepsze niż w analogicznym okresie 2010 roku. Wynik finansowy brutto na koniec lutego 2011 roku wyniósł 1,9 miliona złotych.

### **Sytuacja organizacyjna Banku oraz jego umiejscowienie w sektorze banków spółdzielczych.**

#### **Główne działania zakończone oraz kontynuowane w 2010 roku**

W roku 2010 Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej prowadził działalność na terenie powiatów ostrowskiego, wyszkowskiego i ostrołęckiego za pomocą Centrali Banku w Ostrowi oraz oddziałów w Ostrowi Mazowieckiej, Małkini, Broku, Zaręczach Kościelnych, Andrzejewie, Starym Lubotyniu, Brańszczyku, Somiance, Wyszkuwie, Ostrołęce, punktów obsługi Klienta w Szulborzu Wielkim, Jasienicy, w Ostrowi przy ulicy 3 Maja 100, w Ostrowi na terenie sklepu „Bartek”, w Urzędzie Gminy Ostrów Mazowiecka, w Urzędzie Skarbowym w Ostrowi, w Urzędzie Skarbowym w Wyszkuwie, w Urzędzie Gminy w Brańszczyku oraz w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Ostrołęce. Bank zatrudnia 148 osób na 141 etatach.

Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej prowadzi działalność w oparciu o scentralizowany system finansowo – księgowy EuroBankNet firmy SoftNet Sp. z o.o. z Krakowa oraz inne systemy towarzyszące (pomocnicze) zarówno tej firmy jak też innych producentów. Posiada rozwiązania zapasowe zarówno w serwerowni głównej, jak też



w serwerowni zapasowej. Posiada zapasowe łącza z placówkami oraz system awaryjnego, własnego zasilania w energię elektryczną w Centrali Banku, gdzie zlokalizowana jest serwerownia główna.

Klienci Banku obok obsługi w placówkach mogą korzystać z bankowości internetowej eBankNet firmy SoftNet oraz systemu zdalnej obsługi typu home banking o nazwie HomeNet firmy SoftNet. Za pośrednictwem kanałów zdalnych obsługiwanych jest ponad 3200 rachunków na 24 tysiące funkcjonujących. Jednak za pomocą bankowości internetowej i home banking wykonywanych jest aż 40% przelewów wychodzących z Banku.

Bank za pośrednictwem banku zrzeszającego wydaje Klientom międzynarodowe karty płatnicze VISA do rachunków ROR, rachunków rolniczych oraz rachunków dla przedsiębiorców (blisko 4 tysiące sztuk). Bank posiada pełną gamę produktów bankowych dla konsumentów, przedsiębiorców, rolników, samorządów terytorialnych oraz innych Klientów instytucjonalnych. Współpracując z partnerami zewnętrznymi oferuje jednostki funduszy inwestycyjnych oraz produkty ubezpieczeniowe.

W drugiej połowie 2009 roku Zarząd Banku podjął decyzję o zmianie zrzeszenia z Mazowieckim Bankiem Regionalnym S.A. w Warszawie na Zrzeszenie z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie (BPS). Umowa Zrzeszenia z BPS została podpisana w listopadzie 2009 roku i po sześciomiesięcznym okresie wypowiedzenia poprzedniej Umowy z MR Bankiem S.A. od 1 czerwca 2010 roku Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej stał się pełnoprawnym członkiem Zrzeszenia BPS.

Przyczyny decyzji o zmianie Zrzeszenia były szeroko omawiane na zwołanym w tym celu Zebraniu Przedstawicieli w IV kwartale 2009 roku.

W sektorze banków spółdzielczych funkcjonują w chwili obecnej trzy banki zrzeszające, z którymi zrzeszonych jest ponad 575 banków spółdzielczych w Polsce. Są to:

- Mazowiecki Bank Regionalny S.A. zrzeszający 66 banków
- Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A. w Poznaniu zrzeszający 150 banków
- Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie zrzeszający ponad 359 banków

Wszystkie trzy banki zrzeszające pełnią wobec zrzeszonych banków spółdzielczych podobne funkcje związane z określonymi kosztami bieżącymi oraz nakładami inwestycyjnymi.

Będąc członkiem Zrzeszenia MR Banku Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej analizował koszty ponoszone na rzecz Zrzeszenia w różnych obszarach działalności.

Wyniki analiz dawały jednoznaczny wniosek, że pozostałe dwa Zrzeszenia wykonują szereg czynności na rzecz banków spółdzielczych taniej. Zarząd BS Ostrowi Mazowieckiej starał się forsować rozwiązania, które uważał za słuszne poprzez Radę Nadzorczą oraz Radę Zrzeszenia w MR Banku S.A. Wyższe koszty Zrzeszenia MR Banku wynikają jednak w znacznej mierze z przyczyn obiektywnych tj. faktu, że rozkładane są na najmniejszą liczbę banków spółdzielczych.

Kryzys finansowy na świecie i związana z nim stracona (przynajmniej na długi okres) inwestycja poczyniona przez Mazowiecki Bank Regionalny spowodowała w nim stratę finansową w 2008 roku. I chociaż nie zagroziło to bezpieczeństwu finansowemu MR Banku, to spowodowało pilną potrzebę dokapitalizowania MR Banku przez właścicieli tj. zrzeszone banki spółdzielcze.

Konieczność takiej decyzji stała się dla wielu banków spółdzielczych w naszym Zrzeszeniu katalizatorem rozwiązania polegającego na zmianie Zrzeszenia.

Przesłanką takiej decyzji było przekonanie, że zasilenie kapitałowe MR Banku S.A. z naszych środków będzie rozwiązaniem przejściowym, które ustabilizuje sytuację na maksymalnie trzy/cztery lata. Przez ten czas rynek bankowy nie będzie stał w miejscu, a zrzeszone banki spółdzielcze będą chciały dynamicznie się rozwijać i co niewykluczone korzystać z pomocy kapitałowej banku zrzeszającego. Zastrzyk kapitału teraz i realizacja działań naprawczych nie zmieni faktu, że MR Bank pozostanie najmniejszym ze Zrzeszeń i nie rozwiąże tym samym

problemów z ekonomiką jego funkcjonowania i obciążeniem banków spółdzielczych kosztami Zrzeszenia.

Kierując się przesłankami natury strategicznej, po analizie wszelkich pozycji kosztowych oraz czynników jakościowych trzech banków zrzeszających Zarząd Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej doszedł do przekonania, że najlepszym wyborem jest zrzeszenie z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie. Analiza kosztowa wskazywała na możliwe obniżenie kosztów dla banku naszej skali nawet rzędu 300/400 tysięcy złotych rocznie.

Równie ważne były aspekty strategiczne oraz fakt, że Zrzeszenie Banku Polskiej Spółdzielczości i sam Bank Polskiej Spółdzielczości są w chwili obecnej największą i najdynamiczniej rozwijającą się grupą banków spółdzielczych w kraju z własnym biurem maklerskim czy wyspecjalizowaną spółką skupującą i odzyskującą należności bankowe. Grupą posiadającą największy potencjał rozwoju w sektorze banków spółdzielczych.

**Działalność na przestrzeni 2010 roku potwierdziła słusność decyzji o zmianie Zrzeszenia.** Koszty z tytułu prowizji (ponoszone głównie na rzecz zrzeszenia) wyniosły 411,5 tysiąca złotych wobec 712,2 tysięcy w roku 2009 oraz 873,4 tysięcy złotych w roku 2008.

Obecność w Grupie BPS Domu Maklerskiego, dzięki któremu możliwa była zrealizowana w lutym 2011 roku emisja obligacji długoterminowych Banku i wejście z nimi na rynek obligacji Catalyst Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

Należy odnotować fakt, że przesądzone jest już praktycznie połączenie Mazowieckiego Banku Regionalnego z Gospodarczym Bankiem Wielkopolskim w Poznaniu.

Znacznych nakładów pracy wymagały przedsięwzięcia technologiczno – organizacyjne, które Bank realizował w 2010 roku. Wpływ na nie miała zmiana Zrzeszenia. Prace w obszarze informatyki koncentrowały się na dostosowaniu (przepięciu i uzupełnieniu luk) aplikacji Banku do współpracy z Bankiem BPS.

Zrealizowano w pełni wdrożenie standardu EMV (karty czipowe). Proces ten dla ograniczenia kosztów oraz ryzyka związanego z wymianą blisko czterech tysięcy kart, połączono z wymianą na karty BPS oraz wdrożeniem standardu wymiany danych on-line.

W pełni przystosowano rozwiązania Banku do współpracy z aplikacjami Zrzeszenia BPS. Proces zrealizowano praktycznie bez żadnych zakłóceń w sposób nieodczuwalny dla Klientów.

**Niezwykle istotnym wydarzeniem była przeprowadzona 11 lutego 2011 roku emisja obligacji dziesięcioletnich Banku z terminem wykupu w 2021 roku.**

W obecnym stanie prawnym (na mocy Ustawy o obligacjach) istnieje możliwość emisji przez Bank Spółdzielczy obligacji długoterminowych. Prawo bankowe pozwala (za zgodą KNF) na zaliczanie środków z emisji obligacji na zasadzie tzw. długu podporządkowanego do funduszy własnych uzupełniających.

Po zaliczeniu wartości obligacji do funduszy własnych należy przez ostatnie pięć lat trwania życia obligacji każdego roku odpisywać (amortyzować) od funduszy 20% ich wartości.

We wcześniejszym okresie istniały istotne ograniczenia w plasowaniu emisji obligacji banków spółdzielczych na rynku kapitałowym.

W ostatnim czasie wzrost ryzyka kredytowania przedsiębiorstw w bankach komercyjnych oraz innych instytucjach finansowych skłonił je do poszukiwania możliwości (bezpiecznego i rentownego w relacji do długu państwa i samorządów) lokowania środków.

Zbiegło się to w czasie z uruchomieniem w IV kwartale 2009 rynku obligacji CATALYST na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, co czyni inwestycje w obligacje płynnymi i przejrzystymi.

Niebagatelną rolę w sprawie odgrywa także powstanie i rozwój Domu Maklerskiego Banku BPS S.A.

**Oprocentowanie obligacji jest oparte o WIBOR 6M z marżą od 3,5 p.p.**

Podstawowe zalety rozwiązania dla Banku to:

1. Powiększenie funduszy własnych po cenie relatywnie konkurencyjnej w stosunku do Funduszu Udziałowego, od którego płacimy dywidendę z zysku po opodatkowaniu.
2. Pozyskanie dodatkowych funduszy własnych, które są warunkiem rozwoju Banku i jego akcji kredytowej.
3. Zabezpieczenie w świetle obecnych możliwości prawnych (zgodnie z zasadą, że prawo nie działa wstecz) adekwatnego poziomu funduszy własnych i współczynnika wypłacalności w obliczu możliwego ostrzejszego podejścia kolejnej umowy kapitałowej i przepisów krajowych w sprawie zaliczania poszczególnych pozycji (funduszu udziałowego oraz długu podporządkowanego) do funduszy własnych.
4. Pozyskanie obok większych funduszy własnych stabilnego, długoterminowego źródła finansowania aktywów nieporównywalnego z żadnymi środkami depozytowymi.

#### **Główne kierunki działania w roku 2011**

1. Dalszy dynamiczny (wyższy niż średnie dla sektora BS) rozwój działalności bankowej mierzonej sumą bilansową, wzrostem depozytów i kredytów.
2. utrzymanie rentowności aktywów i wyniku finansowego na poziomie zapewniającym zwiększenie funduszy własnych do poziomu umożliwiającego zwiększenie akcji kredytowej w roku 2011 i kolejnych oraz wypłatę godziwej dywidendy naszym Członkom.
3. dalsze działanie w kierunku zwiększania stabilności bazy depozytowej warunkującej bezpieczne finansowanie aktywów, w tym kredytów długoterminowych, za pomocą odpowiedniej polityki cenowej oraz budowania długotrwałych relacji z Klientami, a także działalności społecznej podejmowanej przez Bank.
4. doskonalenie oferty produktów Banku, w tym propagowanie bankowości internetowej. Zwiększenie funkcjonalności bankowości internetowej, szczególnie w odniesieniu do korzystających z niej Małych i Średnich Przedsiębiorstw.
5. zwiększenie palety kart VISA dostępnych dla naszych Klientów.
6. doskonalenie metod monitorowania i redukowania wszystkich ryzyk występujących w działalności Banku, w tym poprzez szkolenie pracowników.
7. niezbędne inwestycje w rozwiązania informatyczne, techniczne oraz w infrastrukturę sieci placówek Banku.
8. uruchomienie placówki Banku w Warszawie.

#### **Zarząd Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej**

**Zbigniew Krutczenko**

**Prezes Zarządu**

**Henryka Lipska**

**Wiceprezes Zarządu**

**Bartosz Kublik**

**Wiceprezes Zarządu**